

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та лінгводидактики

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

УКРАЇНСЬКА МОВА

(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня

галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

спеціальності 014 «Середня освіта»

(предметної спеціалізації 014.07 «Середня освіта (Географія)»)

освітньо-професійної програми «Середня освіта. Географія. Економіка»

денної форми здобуття освіти

Силабус нормативного освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 014 «Середня освіта», предметної спеціалізації 014.07 «Середня освіта (Географія)» за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Географія. Економіка». 14 с.

Розробник: Грицевич Ю. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та лінгводидактики.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Надія ТКАЧУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української мови та лінгводидактики.

Протокол № 2 від «13» вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Наталія КОСТУСЯК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка	Нормативний
	014 Середня освіта / 014.07 Середня освіта (Географія)	
Кількість годин/кредитів: 90/3	Середня освіта. Географія. Економіка	Рік підготовки – 1
		Семестр – 1-ий
Лекції – 0 год.		
Практичні заняття – 42 год.		
Консультації – 6 год.		
Самостійна робота – 42 год.		
Змістових модулів – 4	Бакалавр	Форма контролю – <u>екзамен</u>
Мова навчання:		Українська

II. Інформація про викладача

ПІБ Грицевич Юрій Васильович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання немає

Посада доцент кафедри української мови та лінгводидактики

Контактна інформація: grytsevych.yurii@vnu.edu.ua тел.: 0989765130

Розклад занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

Силабус нормативного освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладено з урахуванням специфіки освітньо-професійної програми «Середня освіта. Географія. Економіка» підготовки бакалаврів галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 014 «Середня освіта / 014.07 Середня освіта (Географія)». Сучасний навчальний процес визначають як компетентнісний, тобто такий, що зорієнтований не лише на засвоєння визначеного обсягу матеріалу, а й на пізнання життєвих ситуацій, у яких ці знання знадобляться при виконанні різних соціальних ролей. Вільне володіння державною мовою, вміння спілкуватися, ініціювати, підтримувати на належному нормативному рівні, правильно завершувати розмову є тими характеристиками людини як мовної особистості, які здебільшого визначають її досягнення практично в усіх сферах. Для формування вищезазначеної компетентності найбільший потенціал мають, звісно ж, заняття з української мови за професійним спрямуванням.

Предмет вивчення освітнього компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» – професійне мовлення відповідно до фаху як інтеграція наукового, офіційно-ділового та розмовного стилів сучасної української літературної мови.

Мета освітнього компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» – підвищення фахового рівня загальномовної підготовки здобувачів, їхньої професійно орієнтованої комунікативної компетентності, формування високої мовної культури, що в підсумку забезпечить професійну комунікацію на належному нормативному рівні.

Вивчення освітнього компонента спрямоване на виконання таких завдань:

- зміцнювати повагу до державної мови; сформувати чітке і правильне розуміння статусу й ролі української мови як державної у професійній діяльності;
- виробити вміння користуватися словниками, довідниками, чинним українським правописом для влучного й точного оформлення думок із метою успішного розв'язання професійних проблем, завдань;
- дати ґрунтовні й системні теоретичні і практичні знання про фахове спілкування, його етапи і роль у професійній діяльності;
- виховувати потребу вдосконалювати власне монологічне та діалогічне мовлення; готуватися до публічного виступу;
- здійснювати коригування різножанрових фахових текстів згідно з нормами української мови
- розвинути вміння застосовувати українську термінологію відповідно до обраного фаху.
- сформувати вміння укладати й опрацьовувати службові й нормативні документи, які регулюють професійну сферу діяльності;
- забезпечити практичне оволодіння нормами розмовного, офіційно-ділового, наукового стилів як неодмінних атрибутів професійної комунікації;
- розвивати нестандартне мислення здобувачів освіти;

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі оволодіють такими **компетентностями:**

Інтегральна компетентність (ІК) – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки із застосуванням сучасних теорій та методів географічної, економічної та психолого-педагогічних наук, із використанням комплексу міждисциплінарних даних за умов недостатності інформації та невизначеності умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

а) загальні:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

б) спеціальні (фахові):

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

Програмні результати навчання:

РН2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

PH5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

PH8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

PH9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

PH10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

PH11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

Soft skills:

- ✓ критичне мислення;
- ✓ логічна аргументація;
- ✓ уміння бачити проблему і способи її вирішення;
- ✓ уміння працювати в команді;
- ✓ самоорганізація.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Практ.	Конс.	Сам.
Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування					
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування	4	0	2	0	2
Тема 2. Основи культури української мови	8	0	4	0	4
Тема 3. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	10	0	4	2	4
Разом за змістовим модулем 1	22	0	10	2	10
Змістовий модуль 2. Усна професійна комунікація					
Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності	4	0	2	0	2
Тема 5. Риторика і мистецтво презентації	10	0	6	2	2
Тема 6. Культура усного фахового спілкування	6	0	2	0	4
Тема 7. Форми колективного обговорення професійних проблем	4	0	2	0	2
Разом за змістовим модулем 2	24	0	12	2	10
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації					
Тема 8. Документ – основний вид	4	0	2	0	2

ділового мовлення					
Тема 9. Документація з кадрово-контрактних питань	6	0	2	0	4
Тема 10. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування	4	0	2	0	2
Разом за змістовим модулем 3	14	0	6	0	8
Змістовий модуль 4. Наукова комунікація як складова фахової діяльності					
Тема 11. Українська термінологія у професійному спілкуванні	6	0	2	0	4
Тема 12. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	12	0	6	0	6
Тема 13. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	12	0	6	2	4
Разом за змістовим модулем 4	30	0	14	2	14
Усього годин	90	0	42	6	42

Теми практичних занять

№ з/п	Тема, питання для обговорення	К-сть годин	Форма контролю / Бали
1	Державна мова – мова професійного спілкування Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національна та літературна мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функційний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Мовне законодавство та сучасна мовна політика в Україні.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
2	Основи культури української мови Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. Комунікативна професіограма фахівця. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул.	4	ЗВ, ДС, Т, ВК / 4
3	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні Функційні стилі, підстилі та жанри української мови і сфери їх застосування. Основні ознаки функційних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.	4	ЗВ, ДС, Т, ВК / 4
4	Спілкування як інструмент професійної діяльності Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2

	Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Мова, мовлення і спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.		
5	Риторика і мистецтво презентації Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види публічного мовлення. Презентація та її типи. Мовленнєві, стилістичні, і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу.	6	ЗВ, ДС, Т, ВК / 6
6	Культура усного фахового спілкування Особливості усного спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
7	Форми колективного обговорення професійних проблем Наради, збори, перемовини, дискусії як форми колективного обговорення. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. “Мозковий штурм” як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорення проблеми. Технології проведення “мозкового штурму”	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
8	Документ – основний вид ділового мовлення Класифікація документів. Національний стандарт України. Реквізити документів. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до бланків документів. Оформлювання сторінки. Вимоги до тексту документа.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
9	Документація з кадрово-контрактних питань Резюме. Характеристика. Рекомендаційний лист. Заява. Види заяв. Автобіографія. Особовий листок з обліку кадрів. Наказ щодо особового складу. Трудова книжка. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
10	Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування Етикет службового листування. Пресреліз. Повідомлення про захід. Звіт. Службова записка. Рапорт. Довідка. Протокол, витяг із протоколу. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлювання. Різні типи листів.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
11	Українська термінологія у професійному спілкуванні Історія і сучасні проблеми української термінології.	2	ЗВ, ДС, Т, ВК /

	Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів відповідного фаху. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники.		
12	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного джерел. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, Відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет.	6	ЗВ, ДС, Т, ВК / 10
13	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів Суть і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. Лінгвістичні та логічні засади редагування наукового тексту відповідно до фаху. Помилки у змісті й будові висловлювань та шляхи їх усунення.	6	ЗВ, ДС, Т, ВК / 2
Разом		42	40

Форма контролю: ЗВ – зв’язні розповіді, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, ВК/К – виконання вправ/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Види підсумкових робіт		К-сть балів
1	<i>Модульна контрольна робота № 1 (тестування)</i>	20
2	<i>Модульна контрольна робота № 2 (тестування)</i>	20
3	<i>Модульна контрольна робота № 3 (тестування)</i>	20
Разом:		60

Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних основ матеріалу, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного характеру.

Ефективність самостійної роботи здобувача викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного тестування і відбиває в загальній оцінці за тему.

№ з/п	Тема, зміст роботи	Кількість годин
1	Державна мова – мова професійного спілкування Українська мова на сучасному етапі розвитку. Проблеми українського правопису та лексичних запозичень. Виконання вправ	2
2	Основи культури української мови Мовний етикет типових ситуацій професійного спілкування Словники у професійному мовленні. Виконання вправ	4
3	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні Поєднання наукового, офіційно-ділового й розмовного стилів сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Виконання вправ	4
4	Спілкування як інструмент професійної діяльності Стратегії спілкування. Невербаліка у професійній комунікації. Гендерні аспекти спілкування. Виконання вправ	2
5	Риторика і мистецтво презентації Презентація засобами програми Power Point. Мовленнєві, стилістичні, комунікативні та технічні принципи презентації. Виконання вправ	2
6	Культура усного фахового спілкування Спілкування телефоном та за допомогою інтернет-технологій. Виконання вправ	4
7	Форми колективного обговорення професійних проблем Дискусія як форма обговорення професійних проблем. Виконання вправ	2
8	Документ – основний вид ділового мовлення Вимоги до текстів різних видів документів. Особливості правопису ділових паперів. Виконання вправ	2
9	Документація з кадрово-контрактних питань Вимоги до написання професійного резюме. Виконання вправ	4
10	Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування Правила складання пресрелізу на професійну тему. Особливості написання друкованого й електронного листів. Виконання вправ	2
11	Українська термінологія у професійному спілкуванні Історія і сучасні проблеми української термінології. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники. Виконання вправ	4
12	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні Науковий етикет. Особливості цитування та правила оформлення	6

	покликань. Поняття академічної доброчесності, плагіату. Виконання вправ	
13	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів Особливості перекладу текстів обраного фаху. Виконання вправ	4
Разом		42

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Здобувач повинен відвідувати всі практичні заняття і брати активну участь в навчальній діяльності, а також виконувати завдання самостійної роботи. Пропущені з поважних причин заняття треба відпрацювати в дні консультацій протягом двох тижнів після виходу здобувача на навчання через вимушену перерву. На заняття здобувач повинен приходити вчасно.

Політика щодо академічної доброчесності.

Здобувач освіти самостійно виконує завдання для практичних занять та самостійної роботи, так само завдання підсумкового контролю; надає правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказує джерела чужих думок у випадку їхнього запозичення/цитування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності – екзамен, що має форму тестування за змістом усього курсу. На екзамені можна отримати максимум 60 балів. Здобувачі освіти, які упродовж семестру набрали 75 і більше балів, екзамен не складають. Ті здобувачі освіти, які за семестр отримали менше як 75 балів, складають екзамен обов'язково. У такому разі бали за модульні контрольні роботи анулюються, а здобувач освіти має можливість отримати максимально 60 балів. Підсумкову оцінку буде сформовано так: результат екзамену (максимум 60) буде додано до результату поточного контролю, тобто до балів, які отримано на практичних заняттях (максимум 40).

VI. Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Добре
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	Задовільно
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Власюк І. В. Формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх бакалаврів економіки в процесі вивчення фахових дисциплін : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 «Теорія і методика професійної

- освіти». Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2015. 272 с.
2. Географічна освіта і наука: виклики і поступ: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 18–20 травня 2023 р.) / відповід. редактори: В. Біланюк, Є. Іванов. У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 1. 278 с.
 3. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2014. 214 с.
 4. Грицевич Ю. В. Особливості викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» на засадах компетентнісного підходу. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук* : збірник матеріалів V Міжнар. наук. практ. конф. (11 листопада 2021 р.) / відп. ред. Голуб Г. С., Зінченко М. О. Луцьк, 2021. С. 432–434. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zbirnyk20212-1.pdf>
 5. Грицевич Ю. В. Сервіс Google Forms як інструментарій контролю навчальних досягнень здобувачів (на прикладі вивчення змістового модуля «Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації»). *Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 28–29 січня 2022 р. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2022. С. 19–23.
 6. Грицевич Ю. В. Розвиток підприємливості та фінансової грамотності здобувачів освіти на заняттях із української мови. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* : зб. матеріалів IV Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму, Київ, 27 жовтня 2022 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. С. 63–65.
 7. Гуцул Л. Формування фахового дискурсу засобами української мови у студентів природничих спеціальностей. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія* / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. 2021. С. 325–334. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19064/1/Monogr_Lingvodidakt.pdf.
 8. Гуцул Л. І. Географічна термінологія як компонента мовної підготовки вчителя географії. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. Вип. 132. С. 176–180.
 9. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк, 2004.
 10. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
 11. Количева Т. В. Психологія ділового спілкування. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 106 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/6146/1.pdf>
 12. Корнева Л. Гроші у фразеологізмах: номінації та репрезентовані цінності. *Філологічні науки*. 2015. № 20. С. 86–92.
 13. Літературна норма і мовна практика: монографія / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, Т. А. Коць та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.
 14. Малиновська Г. Концепт «ГРОШІ» в українській мовній картині світу. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/37758/07-Malynovska.pdf?sequence=1>
 15. Мальчикова Д. С., Молікевич Р. С., Захаров О. О., Борис У. З. Освітні програми підготовки вчителів географії: зміст, структура, реалізація автономії університетів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки*. 2022. № 17. С. 62–72. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2022-17-6>.
 16. Методичні рекомендації для самостійної позааудиторної роботи з української мови (за професійним спрямуванням):
URL: http://kvnzchmy.at.ua/index/ukrajinska_mova_za_profesijnim_sprjamuvannjam/0-171
 17. Онуфрієнко Г. Л. Риторика. Київ, 2019. 626 с.
 18. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. Київ: Видавничий дім «Кієво-Могилянська академія», 2016. 627 с.

19. Семенов О. Методична підготовка майбутніх учителів-словесників до формування в учнів основ підприємливості та ініціативності. *Фізико-математична освіта*. 2019. Вип. 3 (21). С. 133–139.

20. Товстенко В. Мовний портрет сучасного економіста. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Т. 5. С. 174–182.

21. Українська мова за професійним спрямуванням: збірник тестових завдань для студ. вищ. навч. закл. / С. К. Богдан (відп. ред.), Л. В. Голоюх, І. П. Левчук [та ін.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 172 с.

22. Українська мова за професійним спрямуванням URL: http://kvnzchmy.at.ua/metodmaterials/elektronnij_pidruchnik_ukrajinska_mova.pdf

23. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

24. Харченко І. Методично-змістові особливості реалізації педагогічної системи формування культури професійної комунікації майбутніх фахівців з економіки. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. Том 10, № 1. С. 49-59. DOI: 10.31110/2616-650X-vol10i1-006

25. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: Алерта, 2019.

Інтернет-ресурси

<https://iul-nasu.org.ua/>

www.mova.info

www.novamova.com.ua

www.pravopys.net

<http://slovopedia.org.ua/>

<https://webpen.com.ua/>

<https://mova-ombudsman.gov.ua/>